



## Nowe stanowisko *Ctenophora ornata* MEIGEN (Diptera: Tipulidae) w Polsce

## New record of *Ctenophora ornata* MEIGEN (Diptera: Tipulidae) in Poland

PATRYCJA DOMINIAK

Katedra Zoologii Bezkręgowców Uniwersytetu Gdańskiego  
Al. Marszałka Piłsudskiego 46, 81-378 Gdynia  
e-mail: heliocopris@gmail.com

**ABSTRACT.** A new locality of *Ctenophora ornata* MEIGEN in Poland is given. This rare, saproxylic crane fly is listed in the Polish Red Data Book of Animals.

**KEY WORDS:** Diptera, Tipulidae, *Ctenophora ornata*, new record, Poland

Koziulkowate z rodzaju *Ctenophora* MEIGEN są w Polsce reprezentowane przez sześć gatunków (KOWALCZYK i in. 2002, SKIBIŃSKA & CHUDZICKA 2007), spośród których do najrzadziej notowanych należy *C. ornata* MEIGEN, 1818 (Ryc. 1). Gatunek ten znalazł się w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt i otrzymał kategorię zagrożenia VU (PALACZYK 2004). Zasięg występowania *C. ornata* w Europie sięga od Wysp Brytyjskich po Ukrainę (SAVČENKO 1973, PALACZYK 2004, OOSTERBROEK i in. 2006), wszędzie jednak jest on znany z nielicznych stanowisk (PALACZYK 2004). W naszym kraju gatunek ten został dotychczas wykazany ze Świętokrzyskiego Parku Narodowego (KOWALCZYK & ŚLIWIŃSKI 1988), Załęczańskiego Parku Krajobrazowego (PALACZYK 2004), okolic Opola (HEBDA 2010), a ostatnio także z miejscowości Kujan, Nowa Sól, Maciejowice oraz Gruszowa na Podkarpaciu (BAKOWSKI i in. 2011).

Podczas badań nad muchówkami rozwijającymi się w dziuplach, udało mi się pozyskać między innymi larwy *Ctenophora ornata*. Położony w centrum Gdańska miejski park Akademicki jest obecnie najdalej na północ wysuniętym stanowiskiem tej muchówki w Polsce. Park założony został na terenach pocementarnych z XIX w. i zachowało się w nim wiele starych dziuplastych drzew, będących doskonałym siedliskiem dla owadów saproksylicznych.

### Zbadany materiał

Gdańsk, park Akademicki, kasztanowiec zwyczajny *Aesculus hippocastanum* L., dziupła, 30.04.2011, hodowla, 22.05.2011, 2♂♂, 1♀, leg. P. Dominiak (materiały znajdują się w zbiorach autorki).



**Ryc. 1.** *Ctenophora ornata* MEIGEN, 1818, samiec (a, b, d), samica (c): a - tułów, b - odwłok, c - skrzydło, d - aparat kopulacyjny.

## PODZIĘKOWANIA

Dziękuję Markowi Bąkowskiemu za przesłanie odbitki swojej pracy o rozmieszczeniu *Ctenophora ornata* w Polsce.

## LITERATURA

- BAKOWSKI M., BRUDER D., PIĄTEK W. 2011. Distribution of a rare crane fly *Ctenophora ornata* MEIGEN, 1818 (Diptera, Tipulidae) in Poland. *Fragmenta Faunistica* **54**: 29–32.
- HEBDA G. 2010. *Xylomyia maculata* (MEIGEN, 1804) (Xylomyiidae) and *Ctenophora ornata* MEIGEN, 1818 (Tipulidae) – new records of rare saproxylic flies (Diptera) from tree holes in Poland. *Opole Scientific Society Nature Journal* **43**: 101–104.
- KOWALCZYK J.K., SOSZYŃSKI B., MAJECKI J., GRZYBKOWSKA M. 2002. Propozycja kompleksowej metody waloryzacji entomofauny w Parku Krajobrazowym Wzniesień Łódzkich. [W:] J.K. KUROWSKI, P. WITOSŁAWSKI (red.), *Funkcjonowanie parków krajobrazowych w Polsce*. Katedra Geobotaniki i Ekologii Roślin UŁ, Łódź, ss 134–140.
- KOWALCZYK J.K., ŚLIWIŃSKI Z. 1988. Uwagi o entomofaunie lądowej Świętokrzyskiego Parku Narodowego. *Parki Narodowe i Rezerwaty Przyrody* **8**: 33–39.
- OOSTERBROEK P., BYGEBJERG R, MUNK T. 2006. The West Palearctic species of Ctenophorinae (Diptera: Tipulidae): key, distribution and references. *Entomologische Berichten* **66**: 138–149.
- PALACZYK A. 2004. *Ctenophora ornata*. [W:] Z. GŁOWACIŃSKI, J. NOWACKI (red.), *Polska Czerwona Księga Zwierząt - Bezkręgowce*. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków, ss 291–292.
- SAVČENKO E.N. 1973. Komary-dolgonożki (sem. Tipulidae). Podsem. Tipulinae (okončanie) i Flabelliferinae. *Fauna SSSR, (N. S.), Dvukrylye II, 5*. Nauka, Leningrad, ss 283.
- SKIBIŃSKA E., CHUDZICKA E. 2007. Tipulidae. [W:] W. BOGDANOWICZ, E. CHUDZICKA, I. PILIPIUK, E. SKIBIŃSKA (red.), *Fauna Polski – charakterystyka i wykaz gatunków. T.II*, Muzeum i Instytut Zoologii PAN, ss 77–78.